
MÄNS SYN PÅ »SEKKÖP«

---

www.realstars.eu

INNEHÅLL

Inledning	1
Tillvägagångssätt	1
Resultat	2
Huvudresultat från studien	6
Slutsatser och slutord	7

INLEDNING

År 2020 genomförde Sifo en undersökning på uppdrag av anti-traffickingorganisationerna Realstars och Child10 för att undersöka svenskars syn på »sekköp«. Studien visade att 14 procent av männen i studien har en positiv syn på personer som »köper sex« medan motsvarande siffra för kvinnor var 1,4 procent. I Sverige är köp av sexuella tjänster kriminaliserat sedan 1999, men trots att lagen varit i bruk i mer än 20 år är förhållandevis många män i Sverige positiva till att personer »köper sex« och flera myter florerar i relation till prostitution. Den svenska modellen med en sekköpslag utgår från att prostitution medför skador både för den enskilda individen och för samhället i stort.¹ Därtill utgör den en del av mäns våld mot kvinnor. Realstars är oroad över Sifoundersökningens resultat och att en av tio män har »köpt sex« enligt Folkhälsomyndighetens studie från 2017. För att få en djupare inblick i mäns syn på »sekköp« genomförde Realstars hösten 2021 en kvalitativ intervjustudie (»På stan-intervjuer«) med män om deras syn på »sekköp«. Syftet var att få mer underlag för att stärka det förebyggande arbetet för att motverka prostitution och människohandel och på allvar ta ut färdriktning mot en nollvision – ingen ska utsättas för sexuell exploatering. I denna rapport sammanfattas resultaten.

TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

Intervjuerna genomfördes på platserna Drottninggatan i Stockholm, Nordstan i Göteborg och utanför hotell och thaimassagesalonger i de båda städerna. Gatorna valdes utifrån att det rör sig mycket folk där medan thaimassagesalonger och hotell valdes då de är arenor där »sekköp« förekommer. Totalt deltog 72 män vars svar är anonyma. De män som var positiva till att medverka intervjuades på plats genom att svara på ett antal frågor. I korthet berördes: attityder till »sekköp«, den svenska sekköpslagen, vad som utmärker de personer som »köper sex« samt om de själva har »köpt sex«. Med tanke på att »sekköp« är ett känsligt brott och att de intervjuade tillfrågades på en offentlig plats fanns det en risk att personerna inte skulle svara helt sanningsenligt. Därför överlappade vissa frågeställningar varandra och formulerades på olika sätt. Därmed minskas risken för svar som respondenten tror förväntas på grund av lagar, moral och sociala koder.

---

¹ Detta synsätt innebär att Realstars väljer att i möjligast mån undvika begreppet »köp av sex« och istället använda betalda övergrepp samt att använda citattecken när vi har med det.

RESULTAT

Mäns syn på »sekköp«

Sveriges sekköpslag (dvs lagligt att sälja/olagligt att köpa) har funnits i mer än 20 år. En Sifundersökning från 2020 visar att 1 av 7 män (14,5 procent män) är positivt inställda till att personer »köper sex« jämfört med 1,4 procent av kvinnorna. Respondenterna i studien fick uppge tankar och attityder som kan ligga bakom dessa siffror.

Flera av de intervjuade menar att orsaken till att det är stor skillnad på synen mellan kvinnor och män är att det är kvinnor som till största del utnyttjas i prostitution och därmed har kvinnor lättare än män att sätta sig in i kvinnornas situation. Många uppgav också strukturella orsaker, mäns kvinnosyn, rådande könsroller, moral och att vissa män tror att kvinnorna »säljer sex« frivilligt, dvs att det råder en jämbördig relation mellan kvinnan och mannen.

»Man är positiv till sekköp för att man själv köper sex.«

»Historisk syn på sex och patriarkat. Kvinnor mindre positiva för de förstår varandra.«

»Män tycker det är okej, bryr sig inte om kvinnors utsatthet.«

»Att de (män) tänker att det är en transaktion, och att de tänker att det inte finns något tvång.«

»Handlar om makt och om machokultur, man tänker att man har rätt till att få sex.«

Sekköpslagens påverkan på attityder till »sekköp«

63 procent av de intervjuade tror att det är fler personer som är positivt inställda till »sekköp« i länder där man har legaliserat »sekköp«. De som uppgav att de inte tror att lagstiftning har någon påverkan menar att de män som »köper sex« gör detta oavsett lagstiftning. De tror vidare att synen på »sekköp« påverkas mer av individens moral och agerande samt av landets historia och hur frågan hanterats tidigare.

»Ja, lagar formar social acceptans.«

»Ja, legalisering ger mer accepterande attityd.«

»Nej, det är bara moral som påverkar, inte lagstiftning.«

Sekköpslagens nytta

51 procent av de intervjuade anser att den svenska sekköpslagen behövs, medan 25 procent menar att prostitution bör kriminaliseras fullt ut, det vill säga även för den som »säljer sex«. Majoriteten av de som ser att sekköpslagen behövs uppger att lagen ger ett skydd till de utsatta och att den också motverkar »sekköp«. 8 procent av de intervjuade anser att »sekköp« bör avkriminaliseras.

»Ja. Bra lag i transitionering bort från sexköp, det skyddar de som säljer och bidrar till färre sexköp.«

»Nej. Konstigt att det är lagligt att sälja. Motsägelsefullt och ojämnt.«

»Nej, bättre om det är lagligt. Prostitution är ett av de äldsta yrken. Då kan vi skydda kvinnorna.«

Behov av skärpta straff

Av de intervjuade anser 40 procent att straffet för »sexköp« behöver skärpas medan 30 procent är emot en skärpning. Skäl som anges för skärpta straff är att detta ytterligare kan avskräcka till »sexköp« och bli en signal som visar att samhället ser brottet som allvarligt. De personer som är emot att straffen skärps ger som anledning att det är bättre att satsa på rehabilitering och vård, att män som »köper sex« gör detta oavsett lagstiftning och att det framför allt är det sociala stigma som kan avskräcka och motverka »sexköp«.

»Ja. Signalpolitik på positivt sätt med skärpta straff.«

»Nej, böter är bra om det är samtycke och inte grovt brott som trafficking.»

»Det har knappt någon betydelse med skärpta straff, jämför med dödsstraff. Är mer det sociala stigma som påverkar.«

Skillnader mellan män som »köper sex« och män som inte »köper sex«

Några av de skillnader de intervjuade uppger som orsak till att vissa män »köper sex« medan andra avstår är; kvinnosyn, uppfostran, självkänsla, relationer, grad av ensamhet, sociala problem, moral, kulturell uppväxt, värderingar, empatisk förmåga samt grundläggande människosyn.

»Vet ej, det är märkligt. Att man inte kan skilja på attraktion och gå över gränsen att köpa sex.«

»Sexköpare är gränslösa. Svenska sexköpare har mer accepterande attityd och är mer angelägna eftersom de köper trots att det är olagligt i Sverige.«

»Tänker på Paolo Roberto. De som köper sex är inte intresserade av moral, de är egoistiska.«

»Pornografin påverkar, vissa vill testa fantasier.«

Innebörd för den som »köper sex« eller »säljer sex«

I svaren från respondenterna framgår bland annat att de tror att innebörden av att köpa någon annans kropp, är att man upplever »sexköpet« som en ren affärstransaktion. Flera tror också att det för många innebär att de mår dåligt av sitt utnyttjande, att det handlar om makt, kontroll, begär, egen njutning eller spänning och att det för vissa

innebär en närhet och en önskan om att bli älskad.

»Man mår inte bra.«

»Man tänker att det är en tjänst man betalar, som att man inte förstår hela bilden.«

»Förnekar den andra parten. Ego helt enkelt.«

Svaren blir än tydligare när det gäller innebörden för den person som är i prostitution, där cirka 80 procent av de intervjuade bedömer att det för de personer som »säljer sex« innebär en kränkning. Det nämns också innebära psykiskt lidande, utnyttjande, utsatthet, otrygghet, objektifiering, skam och förnedring. Några av de intervjuade tror att ekonomi och försörjning också har betydelse för vissa av kvinnorna.

»Utnyttjad och förnedrad.«

»De vill tjäna pengar eller har ett ekonomiskt behov.«

»De gör det ej med vilja, en sista utväg.«

Att vara positiv till »sekköp«

Exempel på innebörden av att vara positiv till »sekköp« och dess orsaker var: omedvetenhet om rådande maktstrukturer, kvinnosyn, patriarkala strukturer, destruktiva mansroller, kultur, normalisering, spänning, makt, värderingar, ensamhet, moral och människosyn. Majoriteten höll med om att positiva attityder till »sekköp« kan vara kopplade till en destruktiv mansroll, och likt tidigare fråga menade även några män att män som är positiva till »sekköp« tror att det finns en frivillighet och samtycke i »sekköpet«. Även i denna fråga lyfte fler av männen individens egenskaper och bakgrund som orsak snarare än samhällsstrukturer.

»De som köper gör för att de vill och kanske för att de vill testa något nytt, och sedan blir det en vana. Kopplat till destruktiva mansroller. Kan handla om att män ser våld som unga.«

»Toxiska mansroller, psykologiska faktorer, svårt att hantera en vuxen relation. Regelverk, trygghet, efterfrågan, utbud, kommer alltid finnas. Man ska kontrollera nackdelarna i stället för att moralisera.«

»Positiv för att man tycker det är OK. Handlar om mäns våld mot kvinnor, gränslöshet.«

»Positiv på grund av att man köper. Har mer med moral att göra än mansroll.«

Åtgärder för att motverka »sekköp«

Respondenterna fick även resonera kring och ge förslag på åtgärder i samhället för att motverka »sekköp«. Följande förslag nämndes: utbildning och information (ex. tidiga insatser i skolan, media), icke-dömande samtal med »sekköpare«, rehabilitering, hårdare straff, lyfta fram kvinnor som är drabbade att få plats i debatt och media m.m.

- »Reklampelare/informationskampanjer, informera om att grundproblemet är trafficking.«
- »Nå hallickar och straffa.«
- »Att prata med män på ett icke-dömande sätt, få dem att förstå vad som ligger bakom prostitution/secköp/sälja sex.«
- »Annonsera där secköpsannonser finns.«

En av tio svenska män har »köpt sex« - har du?

Intervjuerna avslutades med en fråga om personen »köpt sex« (frivillig fråga). 89 procent av de intervjuade uppgav att de inte har »köpt sex«, 8 procent att de har »köpt sex« medan 3 procent inte ville besvara frågan. Fem av de sex männen som uppgav att de har »köpt sex« var positiva till att besvara några följdfrågor. Fyra av de fem männen uppgav att de har mått dåligt av »secköpet«.

»Dåligt. Jag förstod inte varför jag var där första gången. Men sedan fortsatte jag och då brydde jag mig inte utan brydde mig bara om sexet. Men jag mådde inte bra.«

»Kom inget bra ur det.«

Spänning, ensamhet och brist på närhet var exempel på känslor före »secköpet«. Två av männen uppgav att det inte kändes bra efteråt och en av männen berättade att han funderat på men bestämt sig för att inte »köpa sex« på grund av att han förstår att många i prostitution är utsatta.

»Jag slutade/gör det mindre nu för jag kände inget.«

»Spännande, nyfiken, ville prova på. så man kunde »bocka av det«.

»Spänning innan, kändes inte bra efter.«

»Ensamhet, brist på närhet och kärlek. Bestämde mig för att inte köpa på grund av att jag förstår att många i prostitution är utsatta.«

Samtliga uppgav att de har »köpt sex« utomlands och en person att han när övervägt »secköp« gjort detta både i Sverige och utomlands. På frågan om männen har funderat över eller vill sluta uppgavs nedan svar:

»Gör det inte så mycket längre (nästan aldrig).«

»Var bara då, i lumpen.«

»Har hänt någon gång bara.«

»Överväger inte längre.«

HUVUDRESULTAT FRÅN STUDIEN

- Mäns attityder till »sekköp« (14,5 procent positiva) i förhållande till kvinnors attityder (1,4 procent positiva) antas bero på strukturella och individuella orsaker som:
  - Makt och könsroller i samhället.
  - Män som är positiva till »sekköp« »köper själva sex«.
  - Mannens uppväxt och situation ex. trauman, psykisk ohälsa, moral, ensamhet, blyghet.
  - Starkare sexualdrift hos män.
  - Kvinnor mindre positiva på grund av att de har lättare att sätta sig in i kvinnornas (kvinnor i prostitution) situation.
  - Syn på »sekköp« historiskt betingat/förlegade attityder.
  - Mäns uppfattning om att kvinnor som »säljer sex« gör detta frivilligt/jämlik relation.
- 63 procent tror att det är fler personer som är positivt inställda till »sekköp« i länder där man har legaliserat »sekköp«.
- 51 procent anser att »Lagen om förbud mot köp av sexuella tjänster« behövs.
- 40 procent anser att straffet för »sekköp« behöver skärpas.
- 80 procent bedömer att innebörden för de personer som »säljer sex«/befinner sig i prostitution är upplevelse av kränkning. Innebörden är även psykiskt lidande, utnyttjande, utsatthet, otrygghet, objektifiering, skam och förnedring.
- Exempel på innebörd för den person som köper sig tillträde till någon annans kropp är: ren affärstransaktion, att det för många innebär att de mår dåligt av sitt utnyttjande, att det handlar om makt, kontroll, begär, egen njutning eller spänning och att det för vissa innebär närhet och en önskan om att bli älskad.
- Exempel på innebörd av att vara positiv till »sekköp« och orsaker är: omedvetenhet om rådande maktstrukturer, kvinnoyn, patriarkala strukturer, destruktiva mansroller, kultur, normalisering, spänning, makt, värderingar, ensamhet, moral och människosyn.
- 8 procent uppgav att de har »köpt sex« (orsaker varit spänning, ensamhet och brist på närhet). Dåligt mående efter »sekköp«. »Sekköp« har huvudsakligen skett utomlands.

SLUTSATSER OCH SLUTORD

Svaren i den här ministudien bekräftar till viss del resultat och kunskap som är i linje med tidigare studier om »sekköp«, där flera genomförts direkt bland män som »köper sex«. I vårt insamlade material från sjuttiofyra män blandas åsikter, tankar om sekköpsbrottet och orsaker som utgår från olika nivåer. Tydligt framkom individnivå; det vill säga orsaker hos enskilda män såsom värderingar, empatiförmåga, människosyn, kvinno­syn, uppfattning om frivillighet, sexualdrift och värderingar kopplat till objektifiering och synen om att »sekköp« innebär en affärstransaktion. Även strukturell nivå tas upp som orsak bland de intervjuade männen och detta kan kopplas till patriarkat, makt, könsroller som ibland hänvisas till som destruktiva mansnormer eller »machokultur«. Som en röd tråd i ovan nämnda orsaker och innebörd framgår även skillnader som finns mellan män som »köper sex« och män som inte »köper sex«. Det gäller bland annat uppfattningen om kvinnor i prostitution som behäftade med vissa egenskaper, ett område där det förekommer sedimenterade myter och nervärderande ord som börjar användas redan bland underåriga.

En viss spegling av ministudiens resultat återfinns i rapporten *Comparing Sex Buyers with men who do not buy sex: New data on prostitution and trafficking*². Studien visar att »sekköpande« män i högre utsträckning än icke »sekköpande« män har en uppfattning om att kvinnor i prostitution är annorlunda från kvinnor som inte är i prostitution. Studien *Attitudes and Social characteristics of men who buy sex in Scotland*³ visar också att män som begår betalda övergrepp i högre utsträckning använder sig av pornografi. I vår studie nämndes också en viss koppling till pornografi som trigger för att »köpa sex«.

I studien svarade 8 procent att de »köpt sex« och här är det relevant, trots de få svarande, att se de komplexa upplevelser som finns hos vissa män – att en del män uppgett att de har mått dåligt av »sekköpet«. Det som innan köpet framstod som exempelvis något spännande, av nyfikenhet eller ett sätt bryta ensamhet vändes emot dem efteråt.

Den dag män slutar begå betalda övergrepp kommer prostitution och människohandel att försvinna. Sverige var visserligen först med en sekköpslag som varit en milstolpe men som senaste åren har visat på stora brister i implementeringen och att bötesbrottet inte avskräcker. Idag fastslår även en rad lagar och direktiv vikten av att prioritera arbetet mot efterfrågan för att motverka »sekköp«, prostitution och människohandel. Realstars menar att frågan om kommersiell sexuell exploatering måste högre upp på agendan. Det har även skett, om än inte tillräckligt. »Sekköp« och människohandel blev högaktuella frågor både i media och bland politiker under 2020 och 2021 vilket resulterade i förslag på en rad åtgärder som brottsofferstatus, skärpta straff för »sekköp« och mer resurser för skydd och stöd.

2 <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26324260/>

3 https://www.researchgate.net/publication/232596918_Attitudes_and_Social_Characteristics_of_Men_Who_Buy_Sex_in_Scotland

Realstars ser vikten av att frågan återupptas 2022, trappas upp och att samhället stärker det förhållningssätt som ska genomsyra arbetet i Sverige, att prostitution utgör mäns våld mot kvinnor och att ansvaret tydligare ligger på förövarna. Därmed behövs flersträngade större insatser för att förändra attityder och mota bort »sekköpsbeteendet«. I det arbetet är det en styrka om män involveras. Den här studien bekräftar en del kända faktum, att kunskap måste höjas och myter punkteras. Det är viktigt att stärka uppfattningarna om att samtycke, eller med Realstars budskap Fair Sex, ska gälla vid alla sexuella relationer, utan undantag, eller som uttryckts av EU kommissionären Ylva Johansson.

»Tvingas till sex är våldtäkt även om de betalar för det.«

Forskning både bland »sekköpande« män och icke »sekköpande« män, visar att det som avskräcker från att »köpa sex« är att brottet syns utåt, exempelvis i register, att de döms av omgivningen och genom hårdare straff. Ingen vill bli påkommen att »köpa sex«. Det är viktigare att straffen implementeras än långa fängelsestraff eftersom majoriteten skulle fortsätta »köpa sex« om de bedömer att risken att gripas är liten. Frankrike har sedan 2016 en utvecklad sekköpslag där fällda »sekköpare« deltar i självbetalda endagskurser där de i mindre grupper diskuterar relationer, myter och varför de »köper sex«. Genom empatiövningar får männen sätta sig in i kvinnans situation. Utvärderingar visar att 80 procent ville sluta »köpa sex« efter att ha deltagit i träffarna. Ett intervjusvar i den här studien ligger i linje med behov av liknande kurser:

»Att prata med män på ett icke-dömande sätt, få dem att förstå vad som ligger bakom prostitution/»sekköp«/»sälja sex«.«

Även i Sverige behövs liknande kurser för män som »köper sex« och som kan utgöra ett komplement till Kastmottagningarnas samtalsstöd och terapi. Förebyggande arbete för att förhindra övergrepp är alltid mer effektivt än att ingripa när exploateringen är ett faktum. Sverige måste nu både skärpa sekköpslagen och komplettera med fler verktyg och åtgärder för att gå mot ett samhälle som är fritt från sexuell exploatering och våld mot kvinnor och barn.

RealStars är en ideell organisation med syfte att verka för en bättre värld fri från trafficking. RealStars arbetar nationellt och inom EU genom kunskapsspridning, kampanjer och processstöd och baserar sitt arbete på FN:s barnkonvention och den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna.

Kontaktuppgifter RealStars

Hemsidan: www.realstars.eu

Facebook: [@realstars.eu](https://www.facebook.com/realstars.eu)

Instagram: [@realstars_eu](https://www.instagram.com/realstars_eu)

Twitter: [@realstars_eu](https://twitter.com/realstars_eu)

